

UTREDNING: Ungdomsfullmäktige i Norrtälje kommun

Bakgrund

Val- och demokratinämnden har under en längre tid varit intresserad av att utreda frågan om att etablera ett ungdomsfullmäktige i Norrtälje kommun. Målet med ett ungdomsfullmäktige är att ge barn och unga ökat inflytande i samhällsfrågor som berör dem och främja ett brett intresse för demokrati och politik, i enlighet med barnkonventionen som stipulerar att alla barn ska ha rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i frågor som berör honom eller henne. Genom ungdomsfullmäktige ska barn och unga dessutom lära sig att driva frågor och debattera samt få god insikt i hur den lokala demokratin fungerar och praktisk erfarenhet av hur ett fullmäktigesammanträde går till.

Norrtäljes ungdomsfullmäktige ska vara ett rådgivande och partipolitiskt obundet organ, som genom dialog med kommunens styrelse, nämnder och förvaltningar ska få inflytande över frågor som rör kommunens barn och unga. Syftet med den här utredningen är att presentera ett övergripande förslag på hur ett ungdomsfullmäktige i Norrtälje kan se ut, baserat på information om hur andra kommuner har valt att organisera sina ungdomsfullmäktigen i kombination med de särskilda förutsättningar som gäller för Norrtälje kommun.

Ungdomsfullmäktige i andra kommuner

	GÖTEBORG	KARLSTAD	KARLSKOGA	ALINGSÅS
Ålder	Åk 6 – 17 år	15–19 år	Åk 7-åk 3 gymnasiet	Åk 7-åk 3 gymnasiet + ungdomar som slutat grundskolan upp till 20 år
Antal möten per år	5	Minst 8	Varierar	2–3
Arvode	Nej	<i>Inga uppgifter</i>	Nej	<i>Inga uppgifter</i>
Egen budget	Ja	<i>Inga uppgifter</i>	Ja	Ja
Utbildning	<i>Inga uppgifter</i>	<i>Inga uppgifter</i>	Ja	Ja
Representation	Representerar sig själva och sitt bostadsområde	Partipolitiskt obundna	<i>Inga uppgifter</i>	<i>Inga uppgifter</i>
Ansvar för val	Grundskoleförvaltningen. Digitalt, frikopplat skolorna	Högstadiе- och gymnasieskolorna	Högstadiе- och gymnasieskolorna, och digitalt	Högstadieskolorna och kultur- och utbildningsförvaltningen
Ansvarig nämnd/förvaltning	Kommunstyrelsen och eget sekretariat vid stadskansliet	Kommunledningskontoret	Folkhälsönämnden, men ungdomarna utför allt administrativt arbete själva	Kultur- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och barn och ungdomsnämnden

Påverkanskanaler	Egna motioner/frågor och remissinstans	Ge och svara på förslag, egna synpunkter och frågor. Begära/bjudas in till samråd	Motionssvar, remissinstans, "kontaktpolitiker" från varje nämnd	Väcka ärende, remissinstans, möten med politiker
-------------------------	--	---	---	--

	UDDEVALLA	NYKÖPING	ESBO	SUNDSVALL
Ålder	Åk 7 – åk 3 gymnasiet	Åk 7 – åk 3 gymnasiet	13–18 år	Åk 6 – 3 på gymnasiet
Antal möten per år	6	4–6	12	1
Arvode	Ja (ej ersättare)	Nej		Nej
Egen budget	Ja	<i>Inga uppgifter</i>	Ja	Nej
Utbildning	Ja	Ja	<i>Inga uppgifter</i>	Ja
Representativitet	Skolor, fritidsgårdar, partier	<i>Inga uppgifter</i>	<i>Inga uppgifter</i>	Klassen
Ansvar för val	Högstadiе- och gymnasieskolor, fritidsgårdar, ungdomsförbund	Högstadiе- och gymnasieskolor	<i>Inga uppgifter</i>	Inget val. Hela klasser deltar
Ansvarig nämnd/förvaltning	<i>Inga uppgifter</i>	<i>Inga uppgifter</i>	<i>Inga uppgifter</i>	Kommunfullmäktiges ordförande, fullmäktigekansliet, barn- och utbildningsförvaltningen samt kommunens demokratisamordnare
Påverkanskanaler	Remissinstans, ställa frågor och ge förslag	Egna förslag till kommunstyrelsen	Egna representanter i stadsstyrelsen, stadsfullmäktige och nämnder med yttranderätt, egna utlåtanden, initiativ och ställningstaganden, evenemang	Egna ärenden till nämnder

GÖTEBORGS STAD

Ungdomsfullmäktige i Göteborgs stad initierades av kommunfullmäktige, som påbörjade arbetet genom att tillsätta en arbetsgrupp med representanter från fullmäktiges alla partier. I uppstartsarbetet knöts även kontakter med barn och ungdomar från grundskolor/gymnasieskolor och ungdomar/ungdomsråd från de olika stadsdelarna. Eftersom beslutet att inrätta ett ungdomsfullmäktige togs av kommunfullmäktige fanns det en bred politisk majoritet bakom satsningen, något som anses vara en viktig förklaring till att det blivit ett så framgångsrik och långlivat projekt.

Kommunens ansvar och organisering

I Göteborgs stad är det kommunstyrelsen som är ansvarig för ungdomsfullmäktige och dess verksamhet. Kommunstyrelsen har utsett en politisk referensgrupp som stödjer utvecklingen i ungdomsfullmäktige och främjar kommunikationen med kommunens nämnder, styrelser, bolag och förvaltningar. I referensgruppen finns sex av de politiska partierna representerade, och gruppens medlemmar träffar ungdomarna från ungdomsfullmäktige fem gånger per år. Den här kontaktytans framgång har varit varierande och starkt beroende av hur stort intressent hos politikerna varit. Idag fungerar den mer som en arbetsgrupp som förbereder för bredare dialog med de ansvariga politikerna i aktuella frågor.

Göteborgs stads ungdomsfullmäktige har även ett sekretariat vid stadskansliet, vars uppgift är att administrera ungdomsstyrgruppens verksamhet, stödja ledamöterna/ersättarna och utskottsgrupperna samt vara en länk till diariet och den politiska referensgruppen. Sekretariatet organiserar även utbildning för ledamöterna, producerar valmaterial och ansvarar för den centrala marknadsföringen inför valet. Ungdomsfullmäktige får stöd från sekretariatet inför och under ungdomsfullmäktiges möten. Den politiska referensgruppen och sekretariatet svarar för att de frågor som väcks av ungdomsfullmäktige omhändertas och slussa vidare på lämpligt sätt. Ungdomsfullmäktiges sekretariat har dessutom ett eget kontor, där ungdomarna ses två gånger i veckan för utskottsmöten. Den platsen är viktig för den sociala gemenskapen och för att ha en egen fysisk plats att bjuda in politiker till.

Ekonomi

Ungdomsfullmäktige har en egen budget, som beslutas om av kommunfullmäktige varje år. Budgeten innehåller två delar: dels en förvaltningskostnad för löner, resor, arvode, utbildning, information, valkostnader och övriga kostnader; dels en budget för att ungdomsfullmäktige ska kunna förverkliga de idéer och förslag som ungdomsfullmäktige har beslutat om (initiativmedel). Ungdomarna får ingen egen ersättning, utan arbetet är ideellt.

Ledamöter och sammanträden

Ungdomsfullmäktige består av 81 ledamöter och 20 ersättare, och alla erbjuds utbildning om demokratifrågor. Ungdomsfullmäktige utser en styrgrupp, vars uppgift är att tillsammans med sekretariatet utarbeta dagordningen inför ungdomsfullmäktiges sammanträden. Styrgruppen kan yttra sig över inkomna motioner och förslag till ungdomsfullmäktige. Detta görs i samarbete med den politiska referensgruppen och sekretariatet. Ungdomsfullmäktige sammanträder fem gånger per år

Motioner, förslag, frågor och remisser

Ungdomsfullmäktiges ledamöter och ersättare kan skriva motioner, väcka förslag och ställa frågor till politiken. Motionerna och förslagen bereds i utskott och granskas av sekretariatet utifrån laglighet samt kommunens kompetens och rådighet. Övriga barn och ungdomar i staden kan också lämna förslag till ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktige fungerar även som en frivillig remissinstans för stadens nämnder/förvaltningar. När ungdomsfullmäktige ska besvara en remiss skickas inte de formella remisshandlingarna ut, utan ansvarig person kommer istället och ger en dragning för ungdomarna och därefter anordnas en workshop. Ungdomsfullmäktige skickar sedan in ett mindre formellt remissvar till berörd förvaltning/nämnd.

Valprocedur

Ungdomarna till ungdomsfullmäktige väljs inte via skolorna utan utifrån bestämda valdistrikt, som baseras på stadens fyra stadsområden. Antal ledamöter från varje stadsområde beräknas utifrån procentuell fördelningsmodell baserat på antalet barn och ungdomar som bor i stadsområdena. På så sätt blir hela staden representerad. De unga representerar sig själva och det område de bor i, och det här systemet har visat sig vara ett starkt instrument för integration. Ledamot och ersättare i ungdomsfullmäktige ska vara folkbokförda i Göteborgs kommun och senast på valdagen ha börjat årskurs 6 och inte har fyllt 18 år.

Grundskoleförvaltningen ansvarar för att förrätta valet. Röstberättigade till val av ledamöter och ersättare till ungdomsfullmäktige är de barn och ungdomar som senast på valdagen är folkbokförda i Göteborgs kommun och ska ha börjat årskurs 5 men inte fyllt 18 år under valperioden. Valet sker via elektronisk röstning i en särskild valapplikation.

Ungdomsfullmäktige i Göteborgs stad anses till stor del vara framgångsrikt eftersom ungdomarna är folkvalda på riktigt, de nomineras inte av elevråd/skolråd eller liknande. Det innebär att de som väljs inte alltid är de ungdomar som vuxenvärlden tycker är "bäst lämpade" att ta plats i den här sortens forum, utan istället de som i själva verket erhåller andra barn och ungas förtroende och stöd.

KARLSTAD KOMMUN

I Karlstad kommun består ungdomsfullmäktige av ungdomar mellan 15–19 år, med 25 ledamöter och 15 ersättare. Ledamöternas uppgift är att representera de unga i Karlstad utan koppling till de politiska partierna, och ungdomsfullmäktige träffas minst fyra gånger per termin. Fokusgrupper kan även bildas och träffas efter behov. Det är de förtroendevalda som gemensamt bestämmer vilka frågor som ska diskuteras, och som ledamot har man möjligheten att ge förslag, ställa frågor och framföra synpunkter till politikerna i kommunen. De som arbetar som tjänstepersoner i Karlstads förvaltningar samt som politiker i Karlstads nämnder kan också ställa frågor till ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktige kan begära samråd med kommunens styrelser, nämnder och bolag i frågor som berör ungdomsfullmäktiges verksamhet. På samma sätt kan även kommunens styrelser, nämnder och bolag inbjuda till samråd med ungdomsfullmäktige.

Valprocedur

Inför valet av ett nytt ungdomsfullmäktige väljer kommunfullmäktige några ledamöter som tillsammans med kommunledningskontoret arbetar med valet. Varje år åker ungdomsfullmäktige ut på valturné och under några veckor besöker ledamöterna alla högstadie- och gymnasieskolor och informerar om ungdomsfullmäktige och valet. Alla som går i åttan i grundskolan upp till trean på gymnasiet, och som är folkbokförda i Karlstads kommun, får delta i valet. Ungdomar som önskar kandidera till ungdomsfullmäktige ska inlämna en intresseanmälan, och med utgångspunkt från inkomna anmälningar upprättas en kandidatlista. Valberedningen ska eftersträva en jämn köns- och åldersfördelning samt en stor geografisk spridning bland kandidaterna. Val ska genomföras vid samtliga grundskolor som har årskurs nio samt vid alla gymnasieskolor. Röstberättigade ungdomar som går i skolan ska ges möjlighet att rösta under skoltid, och där tilldelas varje röstberättigad ungdom en inloggning till det digitala verktyget som används för att genomföra valet.

UDDEVALLA KOMMUN

I Uddevalla kommuns ungdomsfullmäktige får ungdomar som går i årskurs 7 till och med årskurs 3 på gymnasiet kandidera. Majoriteten av ledamöterna representerar inte något politiskt parti utan sina respektive skolor eller fritidsgårdar. En mandatperiod är ett läsår, och ungdomsfullmäktige samlas tre gånger per termin med offentliga sammanträden. Ett nytt ungdomsfullmäktige väljs in varje år vid höstterminens start. Ledamöterna blir arvoderade för sin mötestid på samma sätt som politikerna i kommunfullmäktige (163 kr/h). Ungdomsfullmäktige har dessutom en egen budget på 50 000 kr, som de själva bestämmer över.

Ungdomsfullmäktige är ett kommungemensamt rådgivande organ och forum för dialog och samråd med unga. Samtliga nämnder och förvaltningar ansvarar för att ha en kontinuerlig dialog med ungdomsfullmäktige och för att återkoppla resultatet från dialogen till ledamöterna i ungdomsfullmäktige.

Ungdomsfullmäktige ska öka möjligheten för ungdomar att påverka utvecklingen i kommunen genom att ta upp ungdomsfrågor, ge råd till politiker och fungera som remissinstans. Alla skolor och gymnasieskolhus i Uddevalla väljer två representanter och två ersättare genom val. Fritidsgårdarna väljer en representant och en ersättare genom val. Ungdomsförbunden (vars partier finns i kommunfullmäktige) utser en representant och en ersättare vardera.

Valprocedur

Valprocessen sker på respektive skola för eleverna i årskurs 7–9, på varje skolhus för eleverna på gymnasiet och på kommunens fritidsgårdar. Ungdomsförbunden ansvarar själva för att utse ledamöter och ersättare. Ungdomar som vill ställa upp i valet anmäler intresse genom att lämna en ansökan till kommunens ungdomssamordnare med motivering till varför just hen ska få sitta i ungdomsfullmäktige. Under valet tas namnen på kandidaterna bort, så att ungdomarna endast röstar på motiveringar. Ungdomsfullmäktiges ledamöter och ersättare erbjuds årligen utbildning inom bland annat demokratifrågor, hur kommunen fungerar och mötesteknik.

Ärenden till ungdomsfullmäktige

Ungdomsfullmäktiges styrelse ansvarar för förberedelserna inför ungdomsfullmäktige. I förberedelserna ingår att välja ut ett antal medborgarförslag, motioner och ärenden samt att gå igenom de förslag som kommit in till ungdomsfullmäktige från ungdomar. När ungdomsfullmäktige ställer sig bakom ett ungdomsförslag lämnas det till kommunfullmäktige som ett medborgarförslag. Om ungdomsfullmäktige ställer sig bakom ett medborgarförslag ger detta ökad tyngd åt förslaget när det så småningom når nämnderna eller kommunfullmäktige. Nämnderna och kommunfullmäktige ansvarar för att beakta ungdomsfullmäktiges ställningstagande vid beslut av medborgarförslag.

Ersättning och budget

Arvodering utgår endast till ordinarie ledamöter. Ersättare arvoderas endast vid tjänstgöring när ordinarie ledamot inte kan delta. Ersättning till ledamöterna utgår enligt kommunens riktlinjer för ekonomisk ersättning för förtroendevalda och finansieras ur särskilt anslag i kommunfullmäktiges budget. Av ungdomsfullmäktiges totala budget förfogar ungdomsfullmäktige över 50 000 kr att själva besluta om.

ALINGSÅS KOMMUN

I Alingsås kommuns ungdomsfullmäktige väljs barn och unga från årskurs 7 till och med 18 års ålder eller årskurs 3 på gymnasiet in. Ungdomsfullmäktige väljer i sin tur ett ungdomsråd vars syfte är att förbereda ungdomsfullmäktiges möten och beslutsärenden. Rådet träffar kommunens förtroendevalda, är remissinstans och företräder ungdomsfullmäktige i frågor som uppkommer från nämnderna mellan ungdomsfullmäktiges ordinarie möten.

Ungdomsfullmäktiges organisation och arbetsformer

Huvudansvaret för ungdomsfullmäktige ligger på kultur- och utbildningsnämnden i nära samarbete med kommunstyrelsen och barn- och ungdomsnämnden. Mötena leds av ungdomsfullmäktiges ordförande i samråd med kommunfullmäktiges presidium, och protokollförs av en tjänsteperson från kommunledningskontoret. Presidier från kultur- och utbildningsnämnden och barn- och ungdomsnämnden närvarar på ungdomsfullmäktiges sammanträden, som sker tre gånger per år och är offentliga.

Valprocedur

Val till ungdomsfullmäktige sker en gång per år, inför ungdomsfullmäktiges höstmöte. När det gäller högstadieläver mellan årskurs 7 och 9 så är det respektive skola som ansvarar för att genomföra valet och se till så att det finns representanter i ungdomsrådet. När det gäller gymnasieelever, ungdomar upp till och med 18 års ålder eller ungdomar som slutat grundskolan upp till och med 20 år, sker valen genom att intresserade ungdomar lämnar en anmälan till ansvarig tjänsteperson på kultur- och utbildningsförvaltningen eller via ett särskilt digitalt formulär. Urval till ledamöter och ersättare görs sedan tillsammans av alla de som anmält intresse från den urvalsgruppen. Skolchef ansvarar för att denna process genomförs.

Barn- och ungdomsförvaltningen och kultur- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att utse kontaktpersoner på respektive skola, samt genomföra en utbildning av ungdomsfullmäktiges ledamöter och ersättare före första sammanträdet.

Struktur ärendehantering

Ärende kan väckas i alla led i ärendeflödet.

G1 (årskurs 7-9 i grundskolan)

Enskild individ – Klass – Elevråd – Ungdomsråd - Ungdomsfullmäktige

G2 (gymnasiet)

Enskild individ – Enskild representant – G2 – Ungdomsråd – Ungdomsfullmäktige

Ansvarsfördelning mellan förvaltningarna

Kultur- och utbildningsförvaltningen har den samordnande rollen och ansvarar för ekonomi, praktiskt genomförande, förankring, ungdomsrådet och utbildning av gymnasieeleverna och de äldre ungdomarna utanför gymnasiet. Kommunledningskontoret ansvarar för registrering, kallelse, protokoll och expediering av beslut. Barn- och ungdomsförvaltningen ansvarar för valet av högstadielever, utbildningen av vederbörande, ärendeskrivning för högstadieskolorna och samordningen av skolrepresentanter inför ungdomsfullmäktige. Dessutom finns en samordningsgrupp mellan förvaltningarna för att arbetet ska fungera så smidigt som möjligt, och det måste på respektive förvaltning som nämns finnas en funktion med ansvar för ungdomsfullmäktige.

NYKÖPING KOMMUN

Nyköpings ungdomsfullmäktige består av 50 högstadie- och gymnasieungdomar, och har sammanträden 4–6 gånger per år. Varje skola har en ledamotsplats per 100 elever. Mindre skolor som har under 100 elever har två ledamotsplatser. En skola med 700 elever har alltså 7 ledamotsplatser och en skola med 80 elever har 2 ledamotsplatser.

Nyköpings ungdomsfullmäktiges möten handlar om att rösta igenom förslag som styrelsen eller arbetsgrupperna jobbat fram. De förslag som röstas fram går sedan vidare till kommunstyrelsen. Allt arbete är ideellt och mandatperioden är ett år.

Alla som vill vara med fyller i en intresseanmälan, därefter räknas alla som är intresserade ihop och matchar intresseanmälningarna med ledamotsplatserna. Är det fler intresserade på en skola än det finns ledamotsplatser så görs ett val på den skolan. Alla som väljs in får ta del av en utbildningshelg. Även ungdomar som inte är engagerade i ungdomsfullmäktige kan lämna så kallade ungdomsförslag som tas upp i ungdomsfullmäktige.

Ungdomsfullmäktige i Nyköping har exempelvis fått igenom en köttfridag på alla kommunala förskolor och skolor, en skejtpark, en graffitivägg, belysning av cykelväg och billigare bussresor för ungdomar.

KARLSKOGA KOMMUN

I Karlskoga kommun är ungdomsfullmäktige organiserad under folkhälsönämnden, och har en samordnare som stöttar ungdomsfullmäktige på olika sätt. Inför val till ungdomsfullmäktige åker samordnaren ut till alla högstadie- och gymnasieskolor och informerar om ungdomsfullmäktige. I samband med det kan ungdomarna anmäla sitt intresse, men det går också att anmäla sig genom sociala medier. På så sätt samlas namn på kandidater in, och efter någon vecka kommer samordnaren tillbaka till skolorna och genomför själva valet. Då finns en lista över alla kandidater med en kort beskrivning under respektive namn. Man har försökt att efterlikna de allmänna valen så mycket som möjligt, och använder klasslistor som röstlängder och mobila valbås. Ungdomarna kan rösta digitalt också, och man får rösta på vem man vill oavsett skola eller klass. Alla ungdomar som väljs in bjuds in på en kick-off med fokus på team-buildning och vad det innebär att sitta med i ungdomsfullmäktige.

Ungdomsfullmäktige i Karlskoga är frivillig remissinstans till alla planhandläggare. Ungdomsfullmäktige får även in en hel del motioner som förvaltningarna vill ha svar på. Men det är upp till ungdomarna själva att välja vad de vill prioritera och lägga ner tid på. Ungdomsfullmäktige väcker själv inga ärenden eller frågor. Ungdomsfullmäktige har så kallade "kontaktpolitiker", som är en vald politiker från varje nämnd som de träffar två gånger per termin. Politikerna redogör då för vad som är på gång utifrån deras nämnder och ungdomarna får i sin tur berätta vad de arbetar med.

Ungdomarna ansvarar själva för protokoll, dagordning och övrigt administrativt arbete. Kommunens samordnare finns endast där som stöd och kontaktväg mellan ungdomarna och kommunens olika avdelningar. Ungdomsfullmäktige träffas minst en gång i månaden, men eftersom de har väldigt fria och informella mötesformer kan de bestämma själva hur ofta de vill ses.

Ungdomsfullmäktige har en egen budget på 50 000, som framför allt går till marknadsföring och genomförandet av ungdomskvällar. De invalda har själva bestämt att ledamöterna i ungdomsfullmäktige inte ska bli arvoderade. I år har de istället lagt en del av sin budget på att anställa två (äldre) ungdomar som jobbar 4 timmar i veckan. Vederbörande har förberett allt inför valet, planerat mötena och stöttat det administrativa arbetet som ungdomarna annars genomför själva.

ESBO STAD

Esbos ungdomsfullmäktige består av 40 ungdomar mellan 13 och 18 år som har till uppgift att bevaka ungas intressen, lyfta fram deras önskemål och informera beslutsfattarna om vad ungdomarna tycker och tänker i aktuella frågor. Ledamöterna väljs vartannat år. Ungdomsfullmäktige är ett partipolitiskt obundet organ och har närvaro- och yttranderätt i stadsstyrelsen, stadsfullmäktige och i alla stadens nämnder. Ungdomsfullmäktige väljer bland sig representanter till stadens nämnder. Representanterna deltar i nämndernas möten, där de kan presentera ungdomsfullmäktiges ställningstaganden och uttrycka åsikter om mötesärendena men utan att ha rösträtt. Ungdomsfullmäktige påverkar genom att ge utlåtanden, ta initiativ och ställningstaganden och genom att ordna evenemang.

Ungdomsfullmäktige samlas en gång i månaden för ett allmänt möte där de största besluten fattas. De allmänna mötena är offentliga. Det allmänna mötet godkänner initiativ och ställningstaganden samt väljer presidium, styrelse, områdesordföranden och representanterna i nämnderna. På det allmänna mötet beslutas även om ungdomsfullmäktiges verksamhet och användningen av de egna anslagen.

Vem som helst kan ta kontakt med ungdomsfullmäktige och initiera en fråga för ungdomsfullmäktige att driva. Ungdomsfullmäktige bereder initiativet och det behandlas därefter på ungdomsfullmäktiges allmänna möte. Godkända initiativ lämnas till stadens registratur för behandling i nämnderna. Med ställningstaganden försöker ungdomsfullmäktige påverka stadens aktuella beslut.

SUNDSVALL

I Sundsvall har man valt att organisera sitt ungdomsfullmäktige på ett delvis annorlunda sätt jämfört med många andra kommuner. Där genomförs inga val av ledamöter till ungdomsfullmäktige utan hela högstadies- och gymnasieklasser bjuds in att delta. På så sätt involveras alla elever, och inte bara några få utvalda från varje klass. Ungdomsfullmäktige har totalt 81 platser som ska fyllas varje år, och beroende på hur stora klasserna är brukar det innebära att cirka 3–5 klasser sitter med under en mandatperiod. Under läsåret arbetar eleverna med att sätta sig in i kommunens mål- och resursplan och utifrån denna skriva fram ärenden från sin klass. Arbetet med ungdomsfullmäktige är således integrerat i den vanliga kursplanen och blir ett sätt att nå kunskapsmålen på ett lite annorlunda sätt. Ungdomsfullmäktige har en arbetsgrupp som på olika sätt stöttar och står till elevernas förfogande, och som består av kommunfullmäktiges ordförande, kommunens demokratisamordnare, en representant från barn- och utbildningsförvaltningen och en representant från fullmäktigekansliet. Under läsåret kan ungdomarna genom arbetsgruppen få hjälp med att träffa politiker, besöka kommunfullmäktige, få delta i workshops/utbildningar, eller annat som de efterfrågar i sin

ärendeprocess. Förutom att skriva fram och rösta om ärenden får de även öva på att debattera ärendena inför ungdomsfullmäktige som hålls i slutet av läsåret.

När ungdomsfullmäktiges sammanträde äger rum får ungdomarna möjlighet att argumentera för och emot sina egna och övriga klassers ärenden. Sammanträdet leds och stöts av kommunfullmäktiges ordförande och dess sekretariat, och alla nämnsordföranden är närvarande. De ärenden som röstas igenom mottas av berörd nämnd och bearbetas i det fortsatta nämndarbetet, där återkoppling på elevernas ärende ges under höstterminen efterföljande läsår. Vanligtvis är ärendena som röstas igenom på ungdomsfullmäktige inte helt unika, utan de flesta ligger i linje med något som redan är en aktuell fråga. Men ungdomarnas ärenden är fortfarande betydelsefulla eftersom de ger frågorna extra tyngd och stöd. I slutet av varje läsår får alla som deltagit i fullmäktige utvärdera arbetet, så att projektet har möjlighet att utvecklas i den riktning som efterfrågas av ungdomarna.

Ungdomsfullmäktige startade som ett pilotprojekt som pågick under två år, därefter beslutade kommunfullmäktige att permanenta projektet. Eftersom insatsen från både lärare och elever i hög grad är integrerad i de ordinarie arbetsuppgifterna, inga val genomförs och ungdomsfullmäktige endast sammanträder en gång per läsår innebär projektet ingen stor ökad arbetsbörda för de inblandade.

Förslag på ungdomsfullmäktige i Norrtälje kommun

Förslaget på ungdomsfullmäktige i Norrtälje kommun bygger på, likt i många andra kommuner, den demokratiska struktur som redan finns etablerad inom skolverksamheten, och kan ses som en utveckling av de demokratiska forum som redan möjliggör elevers påverkan och engagemang. Idag har varje klass ett så kallat klassråd x antal gånger i månaden där frågor kan lyftas och diskuteras. Klassråden utser i sin tur en/två representant/er till skolans elevråd, som ansvarar för att vidareförmedla de frågor som kommit upp på klassråden, samt att rapportera tillbaka till klassråden vad som bestämts på elevrådet. Föreliggande förslag innebär att en av eleverna därefter väljs från elevrådet att representera sin högstadieskola eller sitt gymnasieprogram i ungdomsfullmäktige. Representanterna företräder således inget politiskt parti, utan sin skola eller sitt program. Sammanlagt kommer det innebära att cirka 30 ledamöter och 15 ersättare väljs in, där var och en har möjlighet att lyfta frågor som färdats hela vägen från klassråden, via elevråden till ungdomsfullmäktige. På så vis skapas en länk mellan varje enskild elev och kommunens politiker inklusive den lokala demokratis högst beslutande instanser.

Förutom att representanter primärt väljs via högstadie- och gymnasieskolorna, bör även andra kanaler utanför skolverksamheten finnas för val av barn och unga till ungdomsfullmäktige. Exempelvis skulle det man kunna inrätta ett system där även representanter från fritidsgårdar och föreningar kan kandidera. Det är viktigt att även ungdomar som inte går i gymnasiet har möjlighet att både kandidera till ungdomsfullmäktige och rösta i ungdomsfullmäktige. För att i linje med den visionen öka tillgängligheten föreslås att valet till ungdomsfullmäktige åtminstone delvis sker digitalt, så att det inte enbart blir ett val som sker inom skolans verksamhet. Med syfte att bredda inflytandet bland kommunens ungdomar föreslås även att barn och unga som inte är invalda kan lämna ungdomsförslag till ungdomsfullmäktige, som ledamöterna därefter får ta ställning till. På så sätt är det möjligt även för ungdomar som inte är direkt valda att påverka och få sin röst hörd genom ungdomsfullmäktige.

I enlighet med de flesta andra kommuner föreslås att de ungdomar som väljs in får en introducerande utbildning i demokratifrågor, hur ungdomsfullmäktige är tänkt att fungera, hur kommunen arbetar, osv. Under år 2022 är det rimligt att fyra sammanträden hinner hållas, och dessa föreslås vara offentliga och livesändas via sociala medier. På lite längre sikt ska sammanträdena äga rum mer frekvent och utskott/referensgrupper ska ha möjlighet att bildas, där frågor kan beredas innan de kommer upp till ungdomsfullmäktige för beslut. Ungdomsfullmäktige föreslås få en egen budget att disponera över, men när det gäller arvode till ledamöterna råder delade meningar i andra kommuner. Förslagsvis är det en fråga om ungdomarna själva får besluta om, så hanterades frågan exempelvis i Karlskoga kommun.

Förslagsvis ska ungdomsfullmäktige ha möjlighet att väcka förslag, ställa frågor, framföra synpunkter och lämna yttranden. Dessa ska kunna riktas till kommunens nämnder, förvaltningar, styrelser och bolag. Förvaltningar och nämnder ska i sin tur kunna ställa frågor och skicka ut ärenden med längre ledtid på remiss till ungdomsfullmäktige. Med hänsyn till ungdomsfullmäktiges syfte - att ge barn och ungdomar ökat inflytande och stimulera intresset för demokrati och politik - är det av grundläggande vikt att ungdomsfullmäktiges initiativ och åsikter tas på stort allvar. Ett positivt och respektfullt bemötande från den vuxna politiken är således avgörande. Med rätt förutsättningar kan ungdomsfullmäktige i Norrtälje bli livaktigt, och det ökade inflytande kan förhoppningsvis skapa långvarigt engagemang bland kommunens ungdomar. Med anledning av det bör det finnas en tydlig, konkret och kontinuerlig kontaktväg mellan ungdomarna och politiken. Exempelvis genom så kallade "kontaktpolitiker" (en politiker från varje nämnd, se Karlskoga kommun), en referensgrupp med alla partier från kommunstyrelsen representerade (se Göteborgs stad), egna representanter med yttranderätt i fullmäktige, styrelsen, nämnder (se Esbo stad) eller liknande upplägg.

I linje med ungdomsfullmäktige i Sundsvalls kommun förslås att stor vikt läggs vid ungdomarnas lärande av hur arbetsprocesserna och formerna de facto ser ut inom den lokala demokratin, samt att hela kommunen fungerar som ungdomarnas medarbetare.

I den vidare utredningen av ett ungdomsfullmäktige i Norrtälje rekommenderas att barn och unga i kommunen involveras i uppstartsprocessen. Exempelvis genom att bjuda in till workshops och verkstäder där ungdomarna kan lämna egna synpunkter och förslag, ställa frågor och på så sätt utforma ett ungdomsfullmäktige som de själva känner sig manade att engagera sig i.

Budget

Arvode till ledamöter/ersättare (?):

Lokalkostnad:

Lön till projektledare:

Övriga möteskostnader:

Tidsplan